

פרשת שופטים/ניסן אבדי

פרשת שופטים מתחילה באחד הדברים הבסיסיים ביותר הדרושים לכל חברה אנושית, דהיינו מערכת משפט. אנחנו מעלים על נס את ערך החרות ומזכירים בכל הזדמנות את יציאת מצרים כאחד המאורעות המכוננים של קיומנו כעם. אבל מה קורה מיד לאחר יציאת מצרים? העם חווה את החוויה המכוננת האחרת כלומר את מתן תורה שאינה אלא קביעת חוקי יסוד, וכדי להשלים את החוקים האלה באה פרשת משפטים וקובעת חוקים ומשפטים שעניינם חיי יום-יום.

פרשת שופטים חוזרת להדגיש את חיוניותה של מערכת המשפט לחברה מתוקנת:

שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן-לָךְ בְּכָל-שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יְהוּה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְטֶיךָ וְשָׁפְטוּ אֶת-הָעָם מִשֹּׁפֵט-צֶדֶק (דברים טז, יח)

השופטים והשוטרים שאת הצבתם היא מחייבת הם הרשות השופטת והמבצעת שהפילוסופים החברתיים של העת החדשה דרשו את כינון. אבל איפה הרשות המחוקקת? ראשית כל החוקים והמשפטים כבר ניתנו במדבר כפי שאפשר לקרוא בפרשת משפטים ובמקומות אחרים בתורה. שנית, הציווי על התנהגות לפיהם בא כמה פסוקים אחרי הדרישה להצבת שופטים ושוטרים:

כִּי יִפְּלֵא מִמֶּךָ דָּבָר לְמִשְׁפָּט בֵּין-דָּם לְדָם בֵּין-דִּין לְדִין וּבֵין נָגַע לְנָגַע דְּבָרֵי רִיבַת בְּשַׁעְרֶיךָ וְקִמַּת וְעָלִיתָ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בו .

וּבָאתָ אֶל-הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל-הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּיָמֵי הָהֵם וְדַרְשָׁתָּ וְהִגִּידוּ לָךְ אֶת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט.

וְעָשִׂיתָ עַל-פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ מִן-הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה וְשִׁמְרָתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹרֶךְ. (דברים, יז, ח-י)

כאן יש עקרון חשוב והוא אומר שבכל דור ודור, המנהיגים הדתיים של החברה ידריכו את העם בנוגע לחוקים ולכללי ההתנהגות דהיינו ההלכה. המילים "אשר יהיה בימים ההם" מבהירות היטב שההתנהגות על פי החוקים יכולה להשתנות מעצם העובדה שהזמנים משתנים. זהו אחד העקרונות שעליהם מושתתת התפיסה הקונסרבטיבית.

נקודה חשובה נוספת מתבררת מהציווי "צדק צדק תרדוף". אם יש שופטים, מה הטעם לחזור ולדרוש את רדיפת הצדק? התשובה היא שהשופט הוא בן אדם ככל בן אדם. הוא עלול לסטות מהדרך הישרה. בגלל זה באה האזהרה מפני לקיחת שוחד מיד אחרי הדרישה להצבת שופטים. יתר על כן, הוא חייב לפרש את הכתוב לפי הכוונה של המחוקק.

קהילת אשל אברהם

בימינו הדברים יותר מסובכים. את החוקים מחוקקת הרשות המחוקקת. אלא שהחוק מנוסח כטקסט. הרי אין אפשרות אחרת. אבל הטקסט, בכל השפות, ניתן לפרשנות בדרכים שונות. זאת בשל חוסר היכולת של השפות להביע רעיונות בצורה שלא משתמעת לשתי פנים. עצם הביטוי "להשתמע לשתי פנים" קיים מאותה סיבה כלומר מהאפשרות, האקטואלית תמיד, לפרש את הטקסט בצורות שונות. הרבה פעמים סנגורים שאפתנים מנסים לפרש את החוק כך שיאפשר למלט את הנאשם מהעונש, או ההיפך: קטגורים מנסים לפרש אותו כך שיאפשר להעניש את הנאשם בכל חומרת הדין. תפקידו של השופט הוא למנוע פירושים לא נכונים. השופט הוא שיודע באילו נסיבות נחקק החוק ומה הייתה כוונת המחוקק. את המשפט הוא צריך לנהל לאור כוונת המחוקק המקורי.

אני עובר לנושא אחר לגמרי המופיע בפרשה, והוא משפט המלך (דברים יז, יד עד כ):

כִּי-תִבָּא אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וּיְשַׁבְּתָהּ וַיִּשְׁבְּתָהּ בָּהּ וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ כָּל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סָבִיבֵתִי .

שׁוֹם תִּשִׁים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקִּרְבֵּי אֲחֵיךָ תִּשִׁים עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תוּכַל לָתֵת עָלֶיךָ אִישׁ נְכָרִי אֲשֶׁר לֹא-אֲחִיךָ הוּא
רַק לֹא-יִרְבֶּה-לוֹ סוּסִים וְלֹא-יָשִׁיב אֶת-הָעַם מִצְרַיִמָּה לְמַעַן הִרְבוֹת סוּס וַיְהוֶה אָמַר לָכֶם לֹא תִסְפוּן לָשׁוּב בְּדַרְךְ הַזֶּה עוֹד
וְלֹא יִרְבֶּה-לוֹ נָשִׁים וְלֹא יִסּוּר לָבָבוֹ וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה-לוֹ מְאֹד .

וְהָיָה כְּשִׁבְתוֹ עַל כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת-מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל-סֵפֶר מַלְפָּנָי הַכְּהֻנִּים הַלְוִיִּם
וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל-יְמֵי חַיָּו לְמַעַן יִלְמַד לְיִרְאָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהָיו לְשֹׁמֵר אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת-הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשׂוֹתָם
לְבַלְתִּי רוּם-לָבָבוֹ מֵאֲחָיו וְלְבַלְתִּי סוּר מִן-הַמִּצְוָה זְמִין וּשְׂמֹאוֹל לְמַעַן יִזְרִיךְ יְמֵים עַל-מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבְנָיו בְּקִרְבֵּי שְׂרָאֵל.

התורה מכירה בצורך המדיני למנות מנהיג לעם, אבל קובעת מגבלות להתנהגותו. מול עיני המנהיג צריכה לעמוד טובת עמו. אסור לו לשקוע בשיכרון כח, ולשכוח את העם (אחיו). לכך יש מרכיבים שונים:

אסור לו לחלות במחלת שגעון גדלות (רק לא-ירבה-לו סוסים.... ולא ירבה-לו נשים) בימינו את הסוסים מחליפים מכוניות, יאכטות, מטוסים פרטיים וכל כיוצא באלה.

קהילת אשל אברהם

התנועה המסורתית

קהילת אשל אברהם

Congregation Eshel Avraham

קהילת אשל אברהם

אסור לא להרבות נכסים בבעלותו (וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה-לוֹ מְאֹד).
אסור לו להקיף את עצמו באנשי שלומו: פמליה גדולה, שומרי ראש, אומרי הן וכל כיוצא באלה.
אסור לו להתרחק מהעם (לְבִלְתִּי רוּם-לְבָבוֹ מֵאֶחָיו). ואם הדברים האלה אסורים על המנהיג, על בני משפחתו על אחת כמה וכמה.

קהילת אשל אברהם

שד' ירושלים 72, באר-שבע 8481103, ישראל | טלפון: 08-6421424 | 08-8420989 | פקס: 08-6528877
72 Sderot Yeroshalaym, Beer-Sheva 8481103, Israel | Tel: +972-8-6421424 | +972-8-6420989 | Fax: +972-8-6528877
eshel-av@zahav.net.il | www.eshelavraham.org